

Knowledge Management Systems for Business Applications. Cham: Springer Nature Switzerland, 2025. Volume 8. P. 403-424.

4. Zomchak L., Miskiv D. Structural model of Ukrainian economic performance: interactions between GDP and industrial output. Smart Economy, Entrepreneurship and Security. 2024. №2(2). P. 7-16.

5. Komar M., Biliavska O., Zomchak L. Economic determinants of small business development in the Lviv region: insights from regression analysis. *Three Seas Economic Journal*. 2024. №5(4). P. 21-26.

6. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (access date: 12.01.2025).

О. О. Болотін,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»,
освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник
Л. М. Богріновцева,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТНИХ АКТИВІВ ЯК ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТУ

Дослідження криптовалют як фінансових інструментів є надзвичайно важливим і актуальним, оскільки воно дає змогу оцінити їхній вплив на світову економіку, виявити переваги й недоліки, визначити ефективні механізми регулювання та захисту інвесторів, а також окреслити перспективи подальшого розвитку цього інноваційного сегмента. Ідея створення криптовалюти полягала в кардинальній трансформації чинної фінансової системи. Проте, як і будь-яка новаторська технологія, вона має свої ризики й обмеження. На даний момент криптовалюти не становлять серйозної загрози для фінансової стабільності: обсяги їх використання та торгівлі залишаються невеликими, а поширення – обмеженим. Однак подальший розвиток криптовалютного ринку потребує посиленого контролю та регуляторної уваги, оскільки в перспективі він може набувати більшого значення і впливу на глобальну економіку. На сьогодні, стрімке зростання криптовалютного сектору створює нові як можливості, так і виклики для фінансової системи та економіки загалом. У зв'язку з цим доцільно проаналізувати ключові переваги та потенційні ризики використання криптовалютних активів як фінансового інструменту (рис. 1).

Рис. 1. Ключові переваги та потенційні ризики використання криптовалютних активів як фінансового інструменту

Джерело: побудовано автором за даними [1].

До ключових переваг використання криптовалютних активів як фінансового інструменту можна віднести наступні:

- високий рівень прозорості завдяки відкритому програмному коду – вихідний код більшості криптовалют є відкритим для загального доступу, що дозволяє розробникам, інвесторам і користувачам здійснювати незалежний аудит, оцінювати безпечність системи та сприяти її подальшому вдосконаленню;
- глобальний характер транзакцій – криптовалютні активи забезпечують можливість здійснення фінансових операцій без територіальних та адміністративних обмежень, що сприяє оперативності та безперервності руху капіталу;
- захист від інфляційного тиску – обмежена емісія багатьох криптовалют сприяє збереженню вартості активу в довгостроковій перспективі, що мінімізує ризики знецінення, притаманні традиційним валютам;
- підвищений рівень конфіденційності – використання криптографічних технологій забезпечує можливість проведення транзакцій без розкриття особистих даних, що гарантує анонімність користувачів;
- децентралізована модель управління – відсутність єдиного регулятора дозволяє криптовалютам функціонувати автономно від державних чи фінансових інституцій, що підвищує незалежність користувачів;
- низькі транзакційні витрати – значна частина криптовалют підтримує операції з мінімальними або нульовими комісійними витратами, що робить їх економічно вигідними для широкого кола користувачів;
- доступність та інклюзивність – криптовалютні активи створюють рівні можливості для всіх користувачів незалежно від їхнього соціально-економічного статусу чи місця проживання, сприяючи фінансовій інклюзії;
- автономність від державної економіки та стійкість до зовнішніх впливів – функціонування криптовалют не залежить від макроекономічних показників окремих країн, а захищеність даних гарантується за рахунок сучасних методів криптографії, що знижує ризики несанкціонованого доступу.

Попри значні переваги, використання криптовалютних активів як фінансового інструменту супроводжується низкою суттєвих ризиків, серед яких можна виокремити наступні:

- відсутність централізованих механізмів захисту – електронні криптогаманці не мають гарантованої системи безпеки з боку централізованих структур, тому відповідальність за збереження активів повністю покладається на користувачів, а в разі зламу або втрати доступу компенсація неможлива;
- незворотність втрати доступу у разі втрати приватного ключа – приватний криптографічний ключ є єдиним способом доступу до криптовалютного активу, а його втрата означає безповоротну втрату можливості керування активами;
- висока волатильність ринку – ціни на криптовалютні активи схильні до значних коливань у короткі проміжки часу, що ускладнює прогнозування ринкових трендів, знижує стабільність інвестицій і створює високі ризики для суб'єктів фінансової діяльності;
- залежність від ринкового попиту – вартість криптовалют значною мірою визначається ринковим попитом, що робить їх особливо вразливими до спекулятивних дій та інформаційних впливів;
- регуляторні ризики – відсутність уніфікованої законодавчої бази та можливість запровадження обмежувальних заходів з боку держав і регуляторів створює правову невизначеність та потенційно ускладнює або обмежує обіг криптовалют;
- кіберзагрози – децентралізована архітектура криптовалютних платформ робить їх привабливими об'єктами для кіберзлочинців, що може призводити до крадіжок активів шляхом хакерських атак;
- неможливість повернення помилкових транзакцій – через технічні особливості блокчейну здійснені перекази, у разі помилки, не можуть бути скасовані або відшкодовані, що підвищує фінансові ризики для користувачів;
- обмежений рівень суспільної довіри – через технічну складність, високий рівень шахрайства та волатильність курсу, криптовалютні активи наразі ще не набули широкої довіри серед широкого загалу користувачів і традиційних фінансових установ [2].

Дослідження переваг та ризиків криптовалютних активів як фінансового інструменту дозволило встановити їхню значну інноваційну цінність, яка зумовлена децентралізованою природою, технологічною відкритістю та потенціалом до підвищення ефективності фінансових транзакцій. Серед ключових переваг криптовалютних активів як фінансового інструменту варто відзначити забезпечення прозорості через відкритий код, захист від інфляційних процесів завдяки обмеженій емісії, низькі комісійні витрати, а також доступність і рівність умов для користувачів незалежно від їхнього соціального чи географічного статусу. Разом з тим, використання криптовалютних активів супроводжується низкою ризиків, зокрема високою волатильністю курсу, відсутністю механізмів гарантування безпеки електронних гаманців, можливістю втрати доступу до активів у разі втрати приватного ключа,

недостатнім рівнем довіри з боку користувачів, а також ризиками регуляторного та технологічного характеру. Подальше функціонування і розвиток криптовалютних активів як фінансового інструменту потребує комплексного підходу до їх правового врегулювання, розроблення міжнародних стандартів безпеки, а також формування належної інфраструктури інституційного контролю. Особливу увагу слід приділити підвищенню цифрової й фінансової обізнаності користувачів з метою мінімізації ризиків та забезпечення стабільного розвитку даного сегмента фінансової системи.

Список використаних джерел

1. Богріновцева Л.М. Переваги і ризики розвитку криптовалютних ринків та бірж. *Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти*: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 20 жовтня 2023р.). Київ, Інтерсервіс, 2023. С. 44-49. URL: <https://ir.nasoa.edu.ua/items/16a2ea90-a30a-49ed-ba9f-ceffba69ef14>
2. Сербін О. Криптовалюти та їх місце у сучасній фінансовій системі. *Економіка та суспільство*. 2024. №64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-121>